

Ab Flipse, universiteitshistoricus Vrije Universiteit Amsterdam

'Een cité universitaire in Tuinstad Buitenveldert. De VU Amsterdam: gebouwencomplex – campus – kenniskwartier'

Na de Tweede Wereldoorlog zag de toen nog kleine Vrije Universiteit zich voor een aantal met elkaar samenhangende uitdagingen gesteld: een zeer snelle groei van het aantal studenten, uitbreiding van het aantal studierichtingen, behoefte aan moderne laboratoria, en de start van een medische opleiding waarvoor een academisch ziekenhuis nodig was. Dit noopte ertoe na te denken over de huisvesting van de universiteit, die tot dan toe was gevestigd op verschillende locaties in Amsterdam. Het besluit om de hele universiteit te concentreren op één plek, aan de rand van de stad, was een vlucht naar voren, en vergeleken met andere universiteiten, ging de besluitvorming snel. De uitwerking ervan had meer voeten in de aarde. Toch zou er in de jaren zestig in hoog tempo een groot aantal gebouwen verrijzen op een aangekocht terrein in het nieuwe stadsdeel Buitenveldert, waarover werd gesproken als een *cité universitaire*. De geplande samenhang van deze verzameling gebouwen – als campus – zou in de navolgende decennia echter niet worden gerealiseerd; gangbaarder was destijds dan ook de neutrale term 'gebouwencomplex'. Pas in de loop van de jaren negentig, toen de VU haar laatste stadspanden had verlaten en alle onderwijs en onderzoek daadwerkelijk op een plek waren geconcentreerd, werd het ideaal van een campus-universiteit herontdekt, wat leidde tot enkele vernieuwingen aan het terrein en de gebouwen. Een grotere omslag lijkt te zijn geïnitieerd door externe ontwikkelingen, met name de bouw van de Zuid-as als zakencentrum, vanaf ca. 2000, en de recente plannen om tot een gemengde stadswijk te komen, waarvan het zogenaamde kenniskwartier, of de 'stadscampus' van de VU een integraal onderdeel moet gaan worden. Terugblikkend op de meer dan een halve eeuw dat de VU zich op deze locatie bevindt, kan geconcludeerd worden dat, ondanks de verschillende 'campusidealen' die in de loop der tijd werden geformuleerd (aansluitend bij de eigen traditie en identiteit van de universiteit) meestal andere factoren de uitwerking bepaalden, waardoor soms radicaal werd afgeweken van oorspronkelijke plannen.